

vuur achtervolgd. Deze waterbatterij was dadelijk door onze brave zeelieden beklommen geworden, doch sprong kort daarna in de lucht. Deze daverende slag - het onophoudelijk kanon- en geweervuur - het gedurig gejuich *leve de Koning!* het gedeeltelijk vlugten van den vijand en het hijschen van Neêrlands vlag op elke nieuwe verovering in een vreemd, van het vaderland zoo verre verwijderd, gewest, vormde een tafereel, dat moeilijk te beschrijven is, doch overwaardig zoude zijn, tot onderwerp voor de geoefende hand eens historischilders te dienen!

Twee voorname sterkten waren nu in handen, doch de groote en gedetacheerde batterijen, aan de overzijde der rivier gelegen, voor welke onze schepen gedeeltelijk, op den afstand eens pistoolschots ten anker lagen, waren nog door den vijand bezet, en vuurden onophoudelijk, waardoor onze vaartuigen zeer veel te lijden hadden. De Kapitein *Gey*, het nadeel ziende, dat onze schepen door dit vijandelijk vuur leden, kwam daarop tot het kloekmoedig besluit, om, zelfs zonder kans van eenen goeden uitslag, met zijne artilleristen in zijne boot naar deze batterijen over te steken. Met de grootste geestdrift stortte de Kapitein *Elout* met zijne kompagnie hem na, doch moest, tot zijn groot leedwezen, op herhaald bevel terug keeren. Toen waren alle blikken op de sloep van den Kapitein *Gey* gevestigd, die *alleen* naar de vijandelijke batterijen stevende, alhoewel men dezen overtocht voor ondoenlijk gehouden had, zoo lang de Gombora, boven stroom, niet door kanonneerbooten gedekt was. Deze beweging zoude echter te veel tijds vereischt hebben, waardoor de onderneming nog lang onzeker had kunnen blijven. De vijand maakte een verschrikkelijk vuur op de naderende boot, doch niets konde hare snelle vaart stuiten, welke nog zeer bevorderd werd, doordien alle manschappen, welke langs de boorden der boot geplaatst van pagaaien (korte riemen) voorzien waren. Boven den uitersten hoek der grootste batterij landde deze kleine troep, en dreef den overmagtigen vijand - die waarschijnlijk door den kruid-damp het gering getal der onzen niet ontwaard had - van het eene punt tot het ander. Toen men van de Gombora het welgelukken dier onderneming zag, werden de overige landings-booten in eene meer regtlijnige strekking derwaarts afgezonden, en de opvolgende troepen veroverden daarna, gelijktijdig met de artilleristen, de laatste en voornaamste batterijen.

De schrijver dezer korte bijdrage, heeft daarmede be-

doeld, eene kleine schetste geven van den onverschrokken moed, krijgstuicht en standvastige volharding der troepen van onze land- en zeemagt, in de verre verwijderde Nederlandsche bezittingen getoond; en heeft voornamelijk willen aantoonen: dat de Oost Indische artillerie met de, in de laatste veldtogten zoo veel roem bevochten hebbende, artillerie van het staand leger, in vele opzigten kan wedijveren.

Een geabonneerde van den Spectator.

AANMERKINGEN

NIEUWE ORGANISATIE

Fransche Kavallerie.

(Bulletin des sciences militaires.)

» De wet van het jaar 1825 had de kavallerie in 48 linie- en 8 regimenten lijfwachten verdeeld, elk van 6 eskadrons. In het geheel telde men 16 zware kavallerie-, 13 dragonders-, 19 jagers-, 1 lancier- en 7 huzaren-regimenten. Het schijnt nu, dat wegens de moeilijkheid, om de regimenten zware kavallerie aan manschappen en paarden voltallig te houden, derzelver aantal op 12 verminderd is; waaruit men voor elk der drie legers - welke Frankrijk, in tijd van nood, aan deszelfs meest blootliggende grenzen zoude kunnen moeten stellen - eene divisie zou kunnen vormen. Elk dezer legers zou verder bevatten: eene divisie dragonders, eene brigade lanciers en eene of twee divisien lichte kavallerie; wanneer het laatstgenoemd wapen niet bij de divisien en infanterie-legerkorpsen, regiments- of brigades-gewijze is ingedeeld.

» De vermindering der kavallerie op 50 regimenten is zeer doelmatig; zij maakt de regimenten sterker, waardoor dezelve meer geschikt worden het veld te kunnen houden. Zij vordert echter zeer bekwame chefs.

» De wet van 19 Februarij 1831 verandert de 5 eerste jager-regimenten in lancier-regimenten, en behoudt daarenboven het lancier-regiment van *Orleans*. Dit korps wordt linie-kavallerie en krijgt de Poolsche montering: een nieuw bewijs van de ligtzinnigheid, waarmede veranderingen van dien aard - zonder over de gevolgen na te denken - worden ondernomen. Niets is nadeeliger dan zulke maatregelen: zij dooven den geest uit, die bij elk bijzonder wapen der kavallerie heerschen moet; zij zijn kostbaar voor den staat en brengen de officieren in schulden, dewijl zij andere montering en dikwerf andere paarden moeten aanschaffen.

» De jager-regimenten verliezen, bij deze nieuwe organisatie, hunne nummers, hetgeen verderfelij is; het nummer van een korps mag niet, dan om gewichtige redenen, veranderd wor-

den; dewijl zij zich daardoor in militaire betrekkingen en in de krijgsgeschiedenis doen kennen en onderscheiden."

» Naar het oordeel der, in het jaar 1828, om raad gevraagde generaals, hield men de oprigting van geheele korpsen lanciers voor nutteloos; dewijl men in de omwentelings-oorlogen niet had kunnen opmerken, dat onze, met den sabel gewapende kavalierie, tegen de Oostenrijksche uhlanen met nadeel gestreden hadden. Wellicht is men echter tot deze nieuwe inrigting overgegaan, omdat de vreemde mogendheden zelve, sedert den vrede, deze korpsen in groot aantal hebben opgericht, en dat men voor hen hierin niet wilde achterstaan. Tegenwoordig hebben wij dan ook 52 eskadrons lanciers, waarvan er 24 in regimenten en 28 bij de jagers zijn ingedeeld."

» Het druischt echter tegen alle grondstellingen eener goede organisatie aan, om één korps uit twee verschillende wapens zamen te stellen; hierdoor worden de kiemen van voortdurende ijverzucht gelegd, het onderwijs en de administratie verzwakt en ingewikkeld, en de ontwikkeling van den korpsgeest verhinderd. Deze, door elk officier — die over zijnen stand heeft nagedacht — gekende gebreken, waren den opstellers der wet van het jaar 1825 ook niet ontgaan; doch het gebrek, om voor de dienst der lanciers goed geschikte paarden te kunnen vinden, deed hen besluiten, de bekende nadeelen ter zijde te stellen, en men voegde bij de jager-regimenten twee eskadrons lanciers, dewijl men veronderstelde, dat de regiments-chefs, in het wel begrepen belang hunner eigenliefde, de tot de lanciers-dienst geschikte paarden van hunne regimenten, in die eskadrons zouden doen overgaan. In het jaar 1831 behield men deze gebrekkige zamenstelling, ofschoon men geheele korpsen lanciers had opgericht! Door aankoop buitenlands konde men deze korpsen dadelijk bereden maken, maar wanneer de oorlog plotselings uitbrak, en wanneer het aankopen van paarden onmogelijk gemaakt wordt, wat moet er dan van deze kavallerie worden? Aan dezen maatregel heeft men eindelijk eene grootere uitbreiding gegeven, door bij elk regiment lanciers twee eskadrons tirailleurs te voegen; waarschijnlijk om gene in hunne kantonementen en bij hunne bewegingen te dekken. Op deze wijze vereenigt men 12 eskadrons van een hulpwapen met de lanciers, welke zich echter van veel meer belang moeten rekenen dan de tirailleurs, daar de laatste minder schitterend bewapend zijn en aan den linkervleugel van het regiment geplaatst worden. Op deze wijze hebben wij 18 gemengde regimenten gekregen — iets dat zeer zeldzaam is. Daar nu bij de zamenstelling van legers alles in elkander moet grijpen, en de nadeelen van een gedeelte dier zamenstelling, eenen minderen of meerderen invloed op de andere gedeelten moeten uitoefenen, zoo komt het ons waarschijnlijk voor, dat de dienst der ligte kavallerie zeer moeilijk moet worden, en dat hare manschappen en materieel veel moeten lijden; dewijl zij van 26 regimenten op 20 regimenten verminderd, en de bij de jager-regimenten gevoegde lanciers zeer weinig voor de voorpostendienst geschikt zijn.

» Wanneer de vijand generaals heeft, welke hunne kavallerie goed weten aan te voeren, dan is het te vreezen, dat men de

nadeelen van deze korps-vermenging op eene gevoelige wijze zal ondervinden. Wanneer ook eenige der geoefendste en kundigste regiments-chefs of generaals daaruit voordeel zullen weten te trekken, zoo zullen anderen — en wel grooter in getal — daarvan niets dan nadeelen ondervinden. Deze afdeelingen tirailleurs en lanciers vereischen — om met nut gebruikt te worden — een bijzonder geoefend militair oog, en eene snelheid van aanwending, die men zeldzaam in chefs vereenigd vindt. Deze gedetacheerde eskadrons kunnen van hunne *soutiens* niet dan gebrekkig ondersteund worden, en zullen dan te zwak zijn, om eenen geoefenden vijand met voordeel het hoofd te kunnen bieden. Wat zal er dan van het vertrouwen worden, dat elk soldaat noodwendig op zijn wapen moet hebben? En welke ontmoediging zal er dan niet bij korpsen plaats hebben, wier tirailleur- of lanciers-eskadrons altijd geworpen worden?"

» Deze maatregel doet vermoeden, dat men het voornemen heeft, op de indeeling van het leger, in — uit alle wapenen te zamen gestelde — divisien terug te komen. De infanterie-generaals zullen daardoor gemengde korpsen ligte kavallerie en zelfs zware kavallerie onder hunne bevelen krijgen, welke zij naar de omstandigheden zullen moeten aanwenden. Inderdaad zoude, wanneer de geheele kavallerie in brigaden of divisien ingedeeld wierd, de vereeniging van twee verschillende kavallerie-wapens in eene brigade of divisie, dezelve voordeelen opleveren, die men nu met de vermenging dier wapens in één en hetzelfde regiment zoekt te verkrijgen."

» Er zijn nu bijna 300 jaren verlopen, dat men voor het eerst dragonders oprigtte, en sedert dien tijd is men het, over de, door hen te verrigten dienst, niet eens kunnen worden. In het begin beschouwde men ze als infanterie te paard; daarna als eene geheel eigenaardige kavallerie. Den omwentelings-oorlog maakten zij met karabijnen gewapend, en men weet welken roep zij zich daarin verwierven. NAPOLEON wilde ze wederom voor hunne eerste bestemming geschikt maken; wapende ze met geweren en maakte ze wederom tot infanterie te paard: men weet echter hoe slecht deze verandering uitviel. Na zijne regering bewapende men ze met karabijnen, en in 1831 ontvingen zij wederom geweren. Men weet niet, wat men van deze stelsel-verwisselingen denken moet, en waarom men bij afwisseling nu aan het eene en dan aan het andere de tegengestelde meening de voorkeur geeft."

» Men geeft de dragonders de geweren der artillerie, welke 5 duimen korter zijn, dan degenen, waarmede zij in 1803 bewapend waren, en 6 duimen langer dan de karabijnen van het model van het jaar IX, welke bij hen en de geheele kavallerie in gebruik waren. Het gewigt van het artillerie-geweer en dat der karabijnen is ongeveer gelijk; doch de laatste hebben eene toereikende schootswijdte, hinderen te paard zeer weinig, en zijn zeer gemakkelijk voor de tirailleurs te voet te behandelen. In vele opzichten is dit model veel doelmatiger dan dat van 1816, dat wel lighter is, doch hetwelk geene duurzaamheid, noch genoegzame schootsverheid heeft, en waarmede men niet juist kan treffen. Wij zijn overigens van gevoelen, dat de voor de voor- en achterhoede bestemde kavallerie, met vuurwapenen van genoeg-

zame schootsverheid moeten bewapend zijn, om eene engte te kunnen nemen of te verdedigen, en dat deze wapens voor de dragonders, jagers en huzaren gelijk moeten zijn; dewijl beide laatsten, uit den aard hunner te verrigten dienst, dikwerf met vijanden in gevecht komen, waarin ze deze laatsten verwijderd moeten houden: b. v. wanneer zij troepen moeten inwachten, welker opstelling zij voorafgegaan zijn; of bij de ontruiming van troepen uit eene engte, derzelver terugtogt dekken moeten.

(*Vervolg en slot hierna.*)

Aan de Redactie

VAN DEN

MILITAIRES SPECTATOR.

De beschouwingen van den Hanoverschen Majoor JACOB, over den *krijgsman in vrede*, door U te regt overgenomen in uw N°. 17 van Vrijdag den 31sten Augustus, gaven mij aanleiding om voor U de mededeeling te verzoeken van eenen brief, welken ik wist voorhanden te zijn in de belangrijke verzameling handschriften, door den geleerden JACOBUS KONING nagelaten, een man, wiens nagedachtenis, wegens onvermoeide werkzaamheid en belangstelling in alle vakken van wetenschap, niet genoeg gewaardeerd kan worden. Met heuschheid is dit verzoek ingewilligd, en ik ben daardoor in staat, U de denkwijze van een Nederlandsch Artillerie Officier der vorige eeuw te doen kennen, over het belang en den omvang der studien van zijn wapen. Die brief handelt niet over hetgeen JACOB den *uwendigen vorm* maar hetgeen hij het *inwendige wezen* noemt, en zijne bespiegelingen daarover, zullen, zoo ik vertrouw, bij uwe lezers, een wezenlijk belang inboezemen.

De Generaal der Artillerie, in dienst van den Nederlandschen Staat, L. S. DE CREUZNACH, werd in 1753 tot *Lid der Hollandse Maatschappij van Wetenschappen te Haarlem* benoemd, en het was bij die gelegenheid, dat hij, denkkelijk aan den Secretaris van dat Genootschap, den volgenden brief schreef, om voor de onderscheiding hem te beurt gevallen, te bedanken, welken brief ik meen te moeten geven zoo als die in het oorspronkelijke is, zonder daaraan iets te veranderen.

WelEdele Gestrenge Heer!

» Ik heb de eer gehad UWEd. Gestr. seer geëerde missieve van den Gen deeser op zijn tijd te ontvangen, maar ben door een siekte van ruim 25 dagen belet geworden, om na be-
» hooren daarop te kunnen antwoorden. Nu God dank weeder-
» om eenigzins hersteld zijnde, agt ik het voor 't eerste van
» mijn hervattent werk te zijn, om UWEd. Gestr. dank te
» seggen voor genomene moeite, maar wel ook en voornament-
» lijk om bij het venerabele en bij mijn seer gerespecteerde
» Hollandse Collegie der wetenschappen tot Haarlem resideeren-
» de, mij gehoorsaamt en neederig te bedanken, voor de eer
» door UWEd. missive aan mijn gedaan, van mijn gering en
» onwaardig persoon tot Lid van dat illustre Gezelschap te re-

» cipieeren, en met haare vriendschap te willen honoreeren,
» soo als ik ben doende bij deesen mij voor zulk een ongeme-
» riteerde eer gehoorsaamt en in optima forme te bedanken,
» en te verseekeren, dat ik sal vlijt aanwenden, om was het
» mogelijk mijn selfs soodanig bequaam te maken, om te me-
» riteeren een Lid genaamt te werden, van soo een geexperi-
» menteerde en wiskonstige societeit. Tot nu toe kan ik mijn
» met geen andere wiskunde flatteeren, dan maar alleenig met
» mijn ambacht van de Artillerie, 't welk ik nu drie en dertig
» jaren hebbe gepractiseert, en alle nuren die ik (buiten den
» dienst van mijn Heer en Meester) voor mijn heb kunnen
» winnen, tot de studie van dat uitgestrekte metier heb geem-
» ploieert, en ik en leer en studeer nog dagelijks, niet om tot
» een onmogelijke perfectie, maar tot meerdere bequaamheid
» in 's lands dienst te koomen, soo als ik ook nog dadelijk
» ondervind, saaken die dat metier in de executie tot veel ver-
» lichting, menage, beeter succes, en uitwerking strekken.

» Maar het metier van de Artillerie, een werk van soodanige
» uitgestrektheid zijnde, dat er wel weinige menschen zullen te
» vinden weesen, die het selfde in zijn compleete samenhang
» behoorlijk te leeren sig moeite hebben gegeven; omdat het
» een compositie is van de Genie, Mathematicq, Calcul, Me-
» chanique, Phisique, Hydraulique, Chimie enz. enz. en als
» den Artillerist niet goede principia van alle deese wiskunden
» heeft, kan hij nooit een volkoomen Artillerist genaamt wer-
» den, dus het menschelijke leeven, en voornamentlijk de men-
» schelijke levenskrachten, alsmeede de bequaamheid tot deese
» studien, seer laat beginnende en niet lang duurende, en ieder
» van de voorn. weetenschappen op zijn selfs meerder dan eens
» menschen leeven tot de perfectie van doen hebbende, is het
» niet mogelijk van alle tot de Artillerie betrekking hebbende
» weetenschappen, het noodige te kunnen leeren, en dus wei-
» nige groote Artilleristen in de waerelt zijn te vinden. Ten
» tweeden, al had een mensch sig op het uiterste bemoelt, en
» alle uren tot de theorie van de noodige Artillerie weten-
» schappen geemployeert, en al was hij in theoria tot groote per-
» fectie geavanceert, zal hij egter daarmede sonder practische
» experimenten, aan zijn Heer en Meester weinig nut van be-
» lang kunnen toebrengen; zijnde in sommige importante din-
» gen, de practische van de theoretische experimenten, consi-
» derabel verschillende, en wel soodanig, dat soo er ook iemand
» in 't klein wilde experimenteren, en volgens de gevondene
» producten in het groote hetselfde oordeelen, zoude hij den
» bal eeven soo mis slaan, als verscheidene in het publicq seer
» vermaarde Professooren en Schrijvers van boeken, over Ar-
» tillerie en Ammunitie gedaan hebben, door dat sij hun grond
» en fundament op swakke losse gronden gebouwt, en uit proe-
» ven met snaphanen, dubbelhaaken, of kleine canontjes en
» met expresselijk daartoe geprepareerd kruid en kogels gedaan,
» deselfde effecten in proportie en progressie met het swaar ge-
» schut te zullen executeren gesteld hadden, dit egter volstrekt
» onmogelijk is. Maar omdat het voor een particulier persoon,
» soo van wegens manquement van occasie als van wegens de